

# CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold., za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in opravištvo sta na mestnem tergu št. 10.

## Palestrina.

(Dalje.)

Toda pičli dohodki so primorali Palestrino prositi lateranski kapitel, naj mu plačo poviša ali ga pa iz službe izpusti. Odgovorilo se mu je, da mu je na lastno voljo dano, si svoje stanje zboljšati ter iz službe v Lateranu izstopiti. Palestrina je to tudi storil in dné 1. sušca l. 1561. prevzel službo kapelnika v baziliki St. Maria Maggiore; opravljal jo je do 31. sušca l. 1571.

Omenili smo zgoraj, da je bil Palestrina papežu Piju IV. improperije za papeževo kapelo izročil. Papež mu je bil za to tudi hvaležen. Ko je l. 1561. zakladnik papeževe kapele trem odstavljenim pevcem penzijo ustaviti hotel, ukazal je Pij IV., da se to ne smé storiti. Iz hvaležnosti za to milost je Palestrina podaril papeževi kapeli dva moteta in mašo za šest glasov. Tudi je posvetil svojemu pokrovitelju kardinalu Piju Karpijskemu l. 1563. zbirko štiriglasnih motetov za vse praznike cerkvenega leta.

Oba moteta in maša peli so se kmalu v papeževi kapeli, in dopadali so nenavadno, zlasti „Crucifixus“, ki je bil zložen kot čveterospev za dva soprana in dva alta.

L. 1561. sklepal je tridentinski zbor tudi o reformi cerkvene glasbe, in, kakor že vemo, Palestrina je dobil nalogo, da zloži mašo, ki bi bila vzor na vse strani. Ako bi maša vsem tirjatvam tridentinskega zbora vstrezala, potem ostane pri starem, sicer bi moral zbor kaj novega določiti.

Poglejmo, kako da je Palestrina to važno nalogo zveršil.

Palestrina, kateremu je kardinal Karol Borromej sklep cerkveno-glasbene komisije naznanil, zložil je, svest si imenitnega posla, tri maše namesto ene. Na naslovnem listu prve maše našli so pozneje besede zapisane: „Illumina oculos meos“ (Razsvetli, o Gospod, moje oči). To geslo, ki je serčna prošnja za božjo pomoč pri pričetem delu, spričuje terdno voljo in pobožnost našega mojstra. Tretja maša (pozneje Missa Papae Marcelli imenovana) je odločila; stoprav v njej se je popolnem uresničil visoki ideal, po katerem je Palestrina pri prvih dveh mašah hrepenel, a ga ne dosegel. Vse tri maše so se pele v palači kardinala Vitellozzija, vpricho zgoraj omenjene komisije. Tretja je obveljala kot najboljša in ohranila polifonno glasbo v katoliški cerkvi. Reklo se je namreč pevcem, da se gledé cerkvene glasbe ne bode nič spremenilo; vendar

pa se morajo le take maše predavati, ki so vredne hiše božje. Dva meseca pozneje peli so to mašo v cerkvi pri sv. daritvi v navzočnosti papeža Pija IV., ki je neki na zadnje ves navdušen rekel: „Tu nam podaja Janez (Palestrina) že v zemskem Jeruzalemu pokušati onega petja, katerega je nekdanj poslušal sv. apostol Janez v nebeškem Jeruzalemu.“ Da-si tudi ima ta skladba principijelno važnost in je kmalu zadobila toliko imenitnost, vendar se ne moremo pečati bolj natanko z njeno vsebino in obliko. Tudi ni nas volja njene kontrapunktične ali harmonične lepote razkladati, še manj pa kritiko o njej ali kako analizo pisati. Le to naj zadostuje: Maša je pisana v 8. cerkvenem tonu (v tako zvanem hipomiksoliidskem tonovem načinu) za sopran, alt, dva tenorja in dva basa ter ima pet delov: Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus in Agnus Dei. Besede zapovedanega teksta se izražajo, kakor sv. cerkev zahteva, duhovito-muzikalično in ob enem popolnem razumljivo. Zlasti Gloria in Credo zadostujeta vsem tirjatjam komisije gledé razumljivosti teksta. Skozi vso mašo veje neka sveta ubranost. Harmonija se giblje samo v trizvokih; mehkužni in strastni akordi nam ne doné na ušesa, temuč skozi in skozi le čisti in pobožni.

Onim gg. bralcem, ki bi kdaj priliko imeli, to mašo ali kako drugo polifonno skladbo poslušati, si usojamo opomniti, da, ako hočejo take kompozicije razumevati, morajo z veliko pazljivostjo pevcem slediti. Kdor še ni polifonnega petja navajen, mu bodo umetno kontrapunktično spleteni glasovi začetkom razumljenje težili; pomisliti mora, da ima tū vsak glas svojo melodijo in da je harmonija stoprav posledek ob enem glasečih se melodij. Kdor toraj najprej skuša, da se téme derži in ji v vsih glasovih sledí, ta se bode kmalu te glasbe privadil in spregledal, da ona najvišjo umetnijo ponuja ne le večaku, ampak vsakteremu omikanemu človeku.

Zasluga, ki si jo je Palestrina z zlaganjem te maše za cerkveno glasbo pridobil, je zlasti ta, da je umetne oblike polifonnega petja njegovi pravi sverhi podredil. Palestrina je porabil tedanja umetna sredstva, toda le takrat in toliko, kolikor so se mu pripravna zdela, da besede teksta primerno muzikalično izrazi. Sveta daritev bila mu je glavna reč. Zato je pa morala dramatična beseda svete daritve popolnem razumljiva postati; glasba je morala isto izraževati, kar je cerkveni tekst učil. In ker se to pri tej skladbi posebno kaže, odlikuje se ta maša toliko lepo od vsih prejšnjih po svoji priprostosti ter po svojem mirnem in zmernem slogu. Odlikuje se po skerbni deklamaciji teksta, katera je sem ter tje dobro markirana in očitna. V vsih stavkih z obilnim tekstom nahajamo čestokrat enak kontrapunkt, tako, da besede lepo razumljive ostanejo, zraven pa se vendar njihov pomen živo izrazuje. Palestrina je tedaj v tej maši dobro pokazal, kako more skladatelj tirjatvam svete cerkve in umetnije zadostovati.

Papež Pij IV. je pa tudi Palestrino za njegove zasluge poplačal; mesečno plačo mu je povišal na 9 skudov in ga imenoval skladateljem (maestro compositore) papeževe kapele. To častno službo, katero je bil papež nalašč za Palestrino ustanovil, je opravljal pozneje le še Anerio. Po njegovi smerti je bila opuščena. Ko je bil l. 1565. Pij IV. umerl in mu je sledil Pij V. (1565 do 1572), skušali so papeževi pevci, ki so zavidali Palestrini zasluženno slavo,

izpahnti ga iz papeževe kapele. Toda ni se jim posrečilo, ker je Pij V. kot kardinal pripadal oni komisiji, ki je presojevala Palestrinina dela.

L. 1567. dal je Palestrina svojo venčano mašo in še več drugih štiri- in petglasnih maš tiskati in posvetil je ta zvezek Filipu II., kralju Španskemu. Filip je bil namreč po svojem poslancu v Rimu željo izrekel, naj bi Palestrina svojo venčano mašo njemu posvetil. Palestrina se je posvetoval sè svojim prijateljem, kardinalom Vitellozzijem in sklenil, kralju Filipu II. cel zvezek maš posvetiti in v ta zvezek tudi venčano mašo prevzeti. Mašo samo pa je posvetil svojemu ranjkemu pokrovitelju papežu Marcelu II.; zato je dobila tudi ta maša naslov: „Missa papae Marcelli“. L. 1570. posvetil je Palestrina kralju še en zvezek svojih maš; kardinalu Hipolitu Este, svojemu podporniku, pa l. 1569. in 1572. dva zvezka motetov. V drugem zvezku je bilo tudi nekoliko skladab njegovih treh sinov.

L. 1571. je umrl kapelnik pri sv. Petru, Giovanni Animuccia. Kapitel ponudi Palestrini po kardinalu Aleksandru Farnese to službo, katero je že nekdanj opravljal, in Palestrina, akoravno gmotno na škodi, jo sprejme in opravlja do svoje smerti. Palestrina je bil tedaj kapelnik pri sv. Petru, prvi stolnici vsega keršanstva, in skladatelj papeževe kapele. (Dalje prih.)

## Evropejski kongres za liturgično petje v Arezzi od 11. do 15. septembra l. l.

(Dalje.)

Ob devetih, po končani sv. maši, pričelo se je zborovanje in predsednik g. Guar. A melli je predložil točko, ki se ima obravnavati: Pravo stanje liturgičnega petja po raznih krajih Evrope. Razdelil je to točko v šest členov, o katerih naj bi se govorilo, in sicer: 1. koralne knjige, ki se danes v stolnicah rabijo; 2. predavanje koral po teh knjigah; 3. način poduka v koralu po škofijskih semeniščih in glasbenih zavodih; 4. teoretične knjige za liturgično petje; 5. skerb duhovščine in pevskih učiteljev za koralno petje; 6. misli in želje, kako naj bi se po Evropi sedanje stanje korala zboljšalo.

O prvem členu govorila sta č. g. abbé J. Bonhomme, duhovnik iz Pariza (ki se, kakor je memogredé povedal, že od l. 1846. pečá z arheologičnim preiskavanjem najstarejših koralnih rokopisov in je kot sad svojega truda debelo in veliko knjigo, polno imenitnih faksimilov onih rokopisov, kongresistom na ogled in občudovanje razpostavil) in Dom Josip Pothier, benediktinec iz Solesmes (baje prvi koralist sedanjega časa) o raznih izdajah koralnih knjig, ki se rabijo v katedralah in samostanih na Francoskem, in označila sta principe dotičnih izdajateljjev. Dom Pothier je med drugim povdarjal, da se tam Cantus planus na dva načina predava. Eni se deržé izvernih rokopisov, in ti so si skoraj popolno enaki gledé petja; drugi pa se ne brigajo za tradicijo, marveč pojó svoje napeve, kakor se jim ravno poljubi. Tudi se nahajajo škofije, v katerih se koral ritmično po skoro enakih notah poje. Navedel je g. govornik izmed drugih koralnih izdaj tudi ono čč. oo. benediktincev v Soles-

mes, katera se najbolj ozira na pravi arheološki značaj koral, tako da se smé skoraj popolnem enaka imenovati z *missale Romanum*. Pri predavanju koral, treba najpred gledati na naravno naglašanje; njegov princip mora biti naravna recitacija. Res da se ločijo psalmodični spevi od melodično bolj označenih pevskih fraz; a vendar mora obojima deklamacija voditeljica biti. Pri kadencah naj bi se rajše rabile manjše namesto večjih, ker so navadnemu govoru bolj podobne. Koral prav za prav nima ne „breves“ niti „longae“, marveč le po prostem govoru se dolgost zlogov določuje ter glasbeni ritmus po ritmumu teksta nareja. Govornik navaja „Micrologus“ Gvidona Areškega kot poglavitno delo o gregorijanskem petji, delo, ki se je svoje dni tadanjim napakam enako nasproti postaviti moralo, kakor je treba, da se zbrani kongres strašnemu propadu petja današnjega časa nasproti postavi. Saj spoznavamo vsled modernega preiskovanja najstarejše pesni če dalje bolj in bolj, in zato naj kongres predlaga, da se povernemo k pravemu čistemu studencu liturgičnega petja. Kajti ne samo po petji, ampak tudi po obrednem tekstu moramo starost rokopisov določevati in njihovo enakost v prvih časih razvoja dokazati. Mozarabsko, ambrozijansko in gregorijansko petje se je razločevalo drugo od drugega le po neznatnih momentih, po pritklinah, ki niso nikakor vplivale na splošni značaj liturgičnega petja. Kongresu bodi naloga, da se liturgično petje popravi tako, kakoršno je bilo za Gregorija Velikega.

Gg. Domergue, Poisot in Kunc so tej razpravi pridjali nekoliko kratkih opazek, ki pa niso bile bistvene.

Č. g. Fr. X. Haberl, kapelnik stolnice v Ratisboni, je poročal za Nemčijo, in rekel, da od konca preteklega stoletja do pred 20 leti na Nemškem ni bilo slišati liturgičnega petja, marveč le petje v domačem jeziku. Katedrale so sicer imele svoje koralne knjige Beneške in Medicejske izdaje, a rabile jih niso. Zadnji čas tiskale so se v Ratisboni nove koralne knjige, katere je tudi S. R. C. poterdila in priporočila. In po teh se zdaj tudi poje v stolnicah in drugih cerkvah, zlasti tam, kjer je družba sv. Cecilije razširjena.

Č. g. M. J. A. Lans, profesor v Hagereldu (Holandija), popisuje stanje liturgičnega petja v svoji domovini, katero je bilo do zadnjega časa v resnici objokovanja vredno (*vraiment déplorable*); zdaj se boljša čedalje bolj in bolj. Z veseljem se povsod učé zdaj koral po novih ratisbonskih knjigah.

G. Ildefons Ximenes, vodija konservatorija v Madridu, je poročal o liturgičnem petju na Španskem; J. Gnjezda, urednik „Cerkv. glasb.“, o liturgičnem petju na Kranjskem in g. dr. G. Adler, profesor na dunajski univerzi, je obljubil pozneje poročati o Avstriji sploh.

Dr. Donnelly, kanonik v Dublinu, je govoril o Irski in Angleški. Opisoval je kervavo preganjanje katoličanov v svoji domovini, kjer se še zvoniti ni smelo. Pravi, da so tam zdaj za cerkev sploh in tudi za cerkv. petje boljši časi prišli, ter da se tudi tam rabijo Pustetove koralne knjige. Nazadnje poroča še o Italiji č. g. P. P. Balestra, misijonar v Florenciji, ter pravi, da v Italiji ni mogoča enakost koralnega petja, ker katedrale večinoma rabijo le rokopise raznih vírov (*de provenances diverses*) in ne tiskanih knjig.

Vsi poročevalci so bili edini v tem, da prihodnost zahteva mnogo zboljšav pri predavanju koral, da razni natisi liturgičnih knjig veliko zmešnjav pov-

zročujejo, da je toraj želeti, naj bi se delovanje onih društev, kojih smoter je gojiti liturgično petje, vedno bolj širilo.

Predsednik g. Amelli toži, da je v Italiji, kjer se je vendar liturgično petje rodilo, ono tako grozovito slabo; tu se koral le s kladivom pribija in nikakor ne poje; manjka mu ritmusa, ki se ima pri predavanji koralah zahtevati.

Č. g. Inoc. Pasquali, pevec Nj. Svetosti, zaverne, da se v laškem koralu nahaja tudi ritmus, toda le bolj zmeren (modéré), tak, kakoršnega zahtevajo rasnobne pesni sv. Cerkve. Dom Pothier, Haberl, abbé Bonhomme to zanikujejo in pravijo, da, ako se smé to ritmus imenovati, potem je „rhythmus sui generis“. Zlasti Bonhomme krasno govori o lepoti in vrednosti koralah; pravi da v prejšnjih časih nihče ni prejel višjih blagoslovov, ako ni bil liturgičnemu petju kos, da bi bilo tudi dandanes treba v semeniških gledé koralah več zahtevati, da bi se moralo sploh tirjati od bogoslovcev popolno znanje Cantus planus-a.

(Dalje prih.)

## D o p i s i.

— **Z Gorenjskega** prinesel je „Slovenec“ v 120. številki dopis o začetku Cecilijinega društva kranjske dekanije. G. dopisnik y. meni, da bode „C. gl.“ gotovo prinesel o tem zborovanju posebno poročilo; toda naj nam ne zameri, če tà ponatisnemu njegov članek, s katerim smo popolnem zadovoljni.

V četrtek 19. okt. zbralo se je veliko gospodov pevcev in prijateljev cerkvene glasbe v starem Kranju. Največ jih je bilo se vé iz Gorenjskega, precej jih je prišlo iz Ljubljane, tudi iz Notranjskega in Dolenjskega, še celo iz Goriškega sta bila dva gospoda. Ob 9. uri bila je slovesna sv. maša. Služil jo je mestni kaplan g. Gerčar. Na koro so nam hoteli pokazati, kaka mora biti prava cerkvena glasba. Pele so gdčne. pevke iz Kranja in iz Šenčurja, veliko gg. pevcev iz okolice. Res smo pričakovali ta dan kaj posebnega, ali moram reči, da smo bili vsi iznenadeni. Vse točke izpeljale so se prav izvrstno, edini „Benedictus“ morda ne tako; glas „tenor“ se je premalo slišal in akordi sem in tje niso bili polni. Posebno smo občudovali lepe, prijetne in gibčne ženske glasove. Koliko truda, skušenj in vaj je bilo potreba za tako čisto in natančno izpeljavo! Zato vsa čast gg. pevovodjem in pevcem. Le ena opomba naj bo dovoljena. Ko je mašnik odpel že pri altari in bi se na koro precej morale oglasiti bodisi orglje ali pa petje, so bile včasi le predolge pavze. Zdi se poslušalcu, kakor da bi organist iskal še le pripravne medigre, ali da takrat še le razdeljuje note svojim pevcem; in to je nekako zoperno, skoraj mučilno. Človek pričakuje in le še ni.

Sicer pa vsa čast g. organistu! Prehodi iz koralah v vokalno glasbo in nasproti so bili tako mojstersko izpeljani, da se je vidilo, gospod svojo stvar razume in se popolnoma vtopi v duh dotične skladbe. Pevcev je bilo 25, in sicer: 7 sopranov, 8 altov, 3 tenorji, 7 basov. Duhovnikov se je bilo sošlo 29, učiteljev in organistov 19. Kakor slišim, je ta dan tudi ljudstvu služil: in adificationem. Upajmo, da nismo zastoj peli: Veni sancte Spiritus!

Po sv. maši je bilo zborovanje v mestni hiši, katero je župan g. Šavnik radovoljno prepustil v porabo. Prebrale so se najprvo od škofijstva dovoljene in od sl. deželne vlade poterjene pravila. G. Lavtižar nam potem v daljšem govoru pokaže namen in potrebo novega društva in ta je: gojenje in pospeševanje dostojne cerkvene glasbe po pravilih sv. cerkve. Društvo bo imelo vsako leto svoj občni zbor, nakupovalo potrebne skladbe, pospeševalo petje in bo v vedni dotiki z Ljubljanskim Cecilijinem društvom, kakor imajo Nemci veliko takih podružnic, celo na Štajarskem znanih mi je devet — pa jih je gotovo

več — tako se je tudi v Kranji prvi korak k temu storil. Da pa zamore društvo uspešno delovati, potrebuje zato tudi denarne podpore. Zato plača vsaki ud na leto en goldinar. Vpisalo se je pa že pri zboru 50 udov. Tudi vis. častiti gosp. knezoškof dr. Vidmar so pristopili, ter podarili mlademu društvu veliko svoto 50 gold.

V odbor so bili voljeni: gg. kaplana J. Lavtižar, predsednik, in V. Aljančič, in gg. učitelji Pezdič, Vavken in Krek; domači dekan preč. g. Mežnarec pa za častnega uda.

Opoldne zbrali smo se k skupnemu obedu v gostilni pri „Žumru“. Bilo nas je čez 30. Le prehitro nam je čas minul; daljni gospodje odpeljali so se z vlakom že ob dveh popoldne.

G. Gajezda napil je novemu predsedniku g. Lavtižarju, mestni župnik, g. Rozman, izverstnemu organistu g. Pezdiču. Verstile so se razne domače narodne pesni, morda malokje tako dobro, ker zbrani so bili izverstni pevci duhovniki in učitelji. S postrežbo smo bili prav zadovoljni.

Novemu društvu želimo naj boljši vseh; kolikor se s tem pomore k omiki in napredku ljudstva, ko sliši in poje pravilen tekst, koliko pa tudi spodbuja domače skladatelje, ker se njih pesmi bolj hitro razprodajajo in širijo med narodom.

— **Z Gorenjskega**, 23. sept. — Angeljsko nedeljo, t. j. 3. sept. tekočega leta je obhajal v Kranji vpokojeni gosp. župnik Ant. Smrekar zlato mašo, o kateri poroča natančneje „Danica“. Preč. gospod jubilent, ki se je v poprejšnjih časih sam pečal z glasbo, je pel pri svojih 82. letih dobro in pravilno sv. mašo. Zdaj nekoliko besedi o koru.

Kakor je znano, je poprejšnji učitelj in organist g. P. Cebin deloval na koru kranjske farne cerkve v strogo Cecilijinem duhu.\*) Njegov vredni naslednik je sedanji učitelj in pevski vodja g. Pezdič. Bog nam daj nekoliko več takih! Prizadeva si, da ohrani prejšnje in privabi novih moči za pomnoženje pevskega zbora. Blagorodne gospice pevke imajo lepe glasove in se kažejo hvalevredno izurjene v taktu, ki je podlaga polifonnih skladb. Ravno tako imajo gospodje pevci — kakor smo jih slišali ta dan — krepke glasove. Priporočati bi jim bilo le vstrajnosti in pogostega sodelovanja na koru, ker potem bi g. Pezdič ne tožil več, da mu stanovitnih tenoristov in basistov primanjkuje.

J. Traumahler-jev „Tantum ergo“ se je s svojimi resnobnimi akordi častitljivo razlegal po prostorih lepe gotiške cerkve. Precej se je čutilo, da imamo na koru vodjo, ki vé ceniti take, prav za prav priproste, pa vendar tolikanj veličastne cerkvene skladbe.

Toda, ako hočemo biti dostojni v tirjatvah reforme cerkvene glasbe, moramo z nekoliko ostroje kritiko pričeti.\*\*\*) Zato bi radi sledeče opomnili oziroma liturgije: 1. Intonacija: „Veni s. Spiritus!“ se je ponavljala, namesto da bi se bilo precej pelo: „reple tuorum...“ Pogrešal se je konec „qui per diversitatem...“ ter mesto tega pel „Amen“, ki se v antifoni nikjer ne nahaja. 2. „Introitus in Communio“ se ni pel, kakor bi bilo želeli. 3. Graduale dotične nedelje je „Angelis suis“, pel se je pa mesto njega offertorium „Benedicite“ in za offertorium nek evharistični motet. 4. „Ordinarium missae“ je bila Kempter-jeva maša, ki je v svojih skladbah semtertje necerkvena. „Kyrie eleison“ na primer nikakor ni izraževal ponižne prošnje za usmiljenje, kar besede pomenijo, ampak (rekel bi) bahantično ošabnost. To velja tudi o „Agnus Dei“. Sicer se je pelo s celim tekstom. 5. Responsoria so se odpevala preveč počasi in besede se niso od vseh ob enakem času izgovarjale; najbolj občutljiv je bil napačni oddihljev pri „Et cum spiritu Tuo“. Sicer pa mislimo, da te opazke ne bodo nikogar razžalile, zakaj cerkveni pevski zbor, kakor je v Kranji, nam daje upanje, da se bo bližal vedno večji popolnosti, katere ne potrebuje toliko v muzikaličnem ampak nekoliko bolj v liturgičnem obziru.

\*) Kako, da ne prinese zdaj „Cerkveni glasbenik“ nobenega poročila o lepi romarski cerkvi Dobrovi pri Ljubljani?

\*\*) Ta dopis je bil že za zadnjo številko stavljen, a položili smo ga bili na stran, ker smo se bali, da ne bi se komu zamirili. A ker smo se pri službi božji o priliki začetka Cec. društva za kranjsko dekanijo sami prepričali, da je gospod pevovodja in njegov kor tu navedene pegice popolnem zbrisal, da obema moremo splošno pripoznanje izraziti; — zato denes te iz zgolj ljubezni narejene opombice sem postavimo.

— **Radgona**, 9. septembra. — Ker se je tudi pri nas od novega leta pa do danes zopet nekaj novitet nabralo, hočem toraj na kratko poročati: Haller, „Missa tertia“, za dva glasa; Ludev. Rotter, „Missa“ Nr. 2 in „D“ z orhestrom; Belar, Velika maša, „Oče večni“, za 4 možke glase; Lj. Hudovernik, „Pred Bogom“; Witt, „Offert. Veritas mea; P. H. Sattner, „Vexilla regis“; Burgarell, „Vidi aquam“; Fajgelj, „Offert. in festo Patrocinii s. Joseph“ Dom. III. p. P.; Seydler, „Sacris solemnibus“; J. G. Zangl, „Haec dies“, za 4 možke glase; J. Groiss, „Ave Maria“; Foerster, „Graduale in Assumptione B. M. V.“. Na cvetno nedeljo ves koral, pri sprevodu okoli cerkve pa 4glasno „Cum Angelis“ iz dunajskega „Ambrosius-Blatt“. Rihar, „4 Hymne“ za sv. Rešnje Telo. Gnjezda, „Zdihovanje k Mariji“ in „Mati si moja!“, oboje za 4 možke glase. Abt, „Ave Maria“ za 6 možkih glasov. *J. G. Zangl*

— **Iz Maribora**. — (Novitete.) Od 1. jul. 1881. do 1. jul. 1882. l. je kor gg. bogoslovcev v semeniški cerkvi sv. Alojzija v Mariboru (cf. Glasb., V. letn., str. 7) sledeče nove skladbe pel:

Maše: Missa ad 3 voces aequales. Op. 2. P. Piel. — Messe für 4stimmigen Männerchor von H. Oberhoffer. Op. 1.

Iz „Musica sacra“, B. Kothe: 1. Witt, Ave Maria; 2. Schnabel, Ave Regina coelorum; 3. B. Kothe, Benedictus es; 4. M. Brosig, Gloria et honore coronasti; 5. B. Kothe, Placare Christe.

Iz „Hymni eucharistici“, C. Jaspers, Op. 5.: 1. Pange lingua; 2. Aeterne rex; 3. Lauda Sion. (Te himne so jako lepe in lahke ter tudi za mešani zbor zložene.)

Iz „Maiandacht“ von Seiler. Piel, „Virgo Virginum praeclara“, in „Ave maris stella“.

Slovenske pri tihi sv. maši:

1. Iz „Cantus sacri“. Op. 5. Witt. a) Aiblinger: „Naše zemlje vsa krasota“.

b) Witt: „Čisto serce Jezus“. c) Traumihler: „Ljubi Jezus“.

2. Iz „Musica sacra“ 1880: Blied: „Hvali svet Odrešenika“.

3. Iz „Religiöse Männerchöre“ von Schweitzer: „Presladko serce Marije“.

4. Iz A. Foerster: „Cantus sacri ad usum studiosae juventutis“: Schubiger: „Marija, pribežališče grešnikov“; Foerster: „Slava Mariji“ in „Sv. Alojzij“.

5. Iz „Flieg. Blätter“, II. Jahrgang, v. Witt: „Ecce sacerdos magnus“.

Litanije: Litaniae lauretanae, Op. 12, Mih. Haller.

— **Iz Štajerja**. — V C. je cerkvena glasba že iz stališča glasbe same jako slaba. Da je v liturgičnem obziru še bolj pomankljiva, se razume. Tako n. pr. so 4. okt. pri pontifikalni sv. maši v mestni farni cerkvi peli mašo z instrumenti v modernem „Zopf-štilu“ à la Verdi et comp. in sicer brez razuma. Za graduale pa so vložili štiri kitice cesarske himne. Sapienti sat! —t.

— **Iz Rogateca**. — Meni se vidi vprašanje o cerkvenem petji tako važno, da se o njem tudi v našem listu razpravlja. Sprožil sem misel v „Slov.“, naj bi tudi pri nas, kakor povsod na Slovenskem, si vsaka cerkev „Cerkv. glasbenik“ iz cerkvene blagajnice naročila. Na to se oglasi izvrstni Cecilijanec vojniški č. g. dr. Kukovič v „Glasbeniku“, želeč, naj se nasvet popolnoma v „Gosp.“ priobči, in se naj potem tudi v istini nasvet povsod stavlja. Ko bi bilo nadejati se zadnjega gotovo, bi morda prvo bil ročno storil; zdaj pa naj sledi mala razprava, če morda reč pa nasvet obveljata prihodnjič. Reč je težavna in tirja mnogo muzikaličnega uka, vsakako pa staro žlobudranje po korih in orgljah mora nehati. Jaz mislim, da morejo pri cerkvenem petji ali godbi sodelovati 1. duhovniki, 2. učitelji in 3. šola. — 1. Duhovniki naj pred vsem gledajo, da nerabljive osebe cerkvenih služb ne dobijo, slabega orgljarja nikdar ne priznajo, naj celo občina se poteguje za njega in ako tudi sami niso muzikalični, se vendar držé strogo času primernih in zapovedanih postav in tirjatev ter na svojo roko zapovedujejo in ne trpijo cerkvene glasbe, ki vleče na posvetno, n. pr. polka, marš itd. 2. Pravi edini najvažnejši steber cerkv. glasbe so po mojem mnenju gg. učitelji. To mojo misel je tudi nedavno nek dopisnik v „Vat.“ poudarjal. Sam učiteljskega rodú, znam, koliko časa učitelji pri cerkveni glasbi prebijejo

in koliko je glasba v prejšnji dobi se vé da po prešnjem okusu razcvetela; pri tej priliki le prosimo gg. učitelje, da se stare marljivosti v muziki poprimejo, da bodo kos muzikalnim časnim cerkvenim tirjatvam. Nisem prijatelj navadnih orgljarjev; ti namreč, še zraven tega večjidel rokodelci, se ne bodo sami vadili za dalje časa niti druge učili; ti naj dobé službe le na postranskih krajih ali tam, kder se učitelji organisti ne najdejo; gg. duhovniki učitelja organista brez posebno važnega uzroka ne odpravljajo od cerkvene službe; naj se gg. marljivi učitelji organisti za počitnice v Ljubljano vabijo k cerkvenomuzikalničnemu nauku kakor lani, in dal Bog, da pride čas, v katerem bo zopet učiteljska služba in ob enem orgljarjeva izpisana in dobro tudi skupno plačana. Gospode učitelje tudi delo čaka 3. v šoli, kjer se bo uril pevski zarod; ne pomaga namreč imeti izverstno izučenih cerkvenih pevcev, ako ni prevedeno za stalni zaraščaj; prosti predmet petje v šoli naj dobi zopet večjo veljavo. Cerkvemu petju bo veliko pomagalo v šolah novo petje na številke, pevski zaraščaj bode kmalu v stanu odišle pevce nadomestiti; kmalu morda dobimo note za cerkev na številke za navadne pevce in za izurjene stare note; in kako razmerje bo med ljudskim petjem (Volksesang) pa cerkvenim cecilijanskim, to bomo opazovali morda, da prvemu pripadajo začetni pa konečni deli božje službe, petje pred pridigo, blagoslovi itd., drugo pa cerkvenemu petju. — Morda tudi g. tovarš Tribnik svoja opazovanja objavi. Mil. g. knezoškof ljubljanski so ukazali, gledé cerkvenega petja opazovati in zapisovati dekanom ob priliki letne vizitacije kar 1. duhovnike tiče, je-li cerkveno petje podpirajo, 2. kar zadeva orgljarja, je li v cecilijanskem petju izurjen? Moj uže objavljeni nasvet za postavne duhovske konferencije, kojemu še drugega novega pridenem, se tako glasi: Prečastito knezoškofijstvo blagovoli dovoliti, da vsako cerkveno predstojništvo sme iz cerkvene blagajnice naročiti „Cerkveni glasbenik“, ako si ga organisti sami ne naročijo; ravno tako blagovoli isto prečastito knezoškofijstvo naučno ministerstvo prositi, da se kmalu po ljudskih šolah uvede obligatno petje na številke, cerkvenemu petju na hasek.

J. V. (Sl. Gosp.)

## Razne reči.

— Dne 7. oktobra t. l. imela je orgljarjska šola Cecilijinega društva v Ljubljani v farni cerkvi sv. Jakoba sv. mašo, katero so služili vis. častiti gospod predsednik in prošt dr. Anton Jarc; peli so orgljarjski učenci. Šola, katera se je preselila, kakor smo že povedali, iz Alojzice v dr. Ahačičevo hišo, šteje letos 19 učencev.

— Deželni zbor tirolski je sklenil od visoke vlade zahtevati, da ona takoj po administrativni poti zaukaže: Da se verski duh na moških in ženskih učiteljskih s podukom in po pripravnih učnih knjigah, zlasti pa tudi s podučevanjem liturgičnega (koralnega, ki se je doslej pegošalo) petja kolikor mogoče goji!

— Amerikanski časnik „Herold des Glaubens“ je prinesel dolg članek o sijajni veršitvi obénega zboru amerikanskega Cecilijinega društva v Filadelfiji. Navzoča sta bila dva nadškofa in dva škofa (5. škofu, ki je bil prevzel slavnostni govor, so bili zdravniki potovanje v Filadelfijo zabranili), kateri so pridigovali in imeli slovesne sv. maše. Celó častitljivi starček, škof J. F. Wood, ki je toliko slaboten, da so ga morali na stolu v cerkev pripeljati, se ni ustrašil težavnega potovanja in družih neprilichnosti, ki jih imajo zborovanja. Duhovnikov se je vdeleževalo mnogo število, ljudstva še več. Program izvrševali so štirje kori.

— G. Singenberger, slavnoznani cerkveni skladatelj v Ameriki, izdaja od 1. septembra t. l. začeniši, razen svojega dosedanega glasbenika „Caecilia“ (ki je nemško pisan), še drug cerkveno-glasbeni organ „Echo“ v angleškem jeziku. To je za Ameriko velik napredek.

— Firma C. René, katero smo v predzadnji številki priporočali, iznašla je jako praktično napravo za organiste, namreč pedal, ki se sam zase glasi in se more kot samostalen instrument k vsakemu klavirju podložiti, kar je zeló koristno za domačo vajo. Pedal obsega, kakor pri orgljah, 27 tast in velja 250 mark.

Pridana je listu 11. šteev. prilog.

Odgovorni vrednik lista **Janez Gnjezdá.** — Odgovorni vrednik glasb. priloge **Anton Feerster.**  
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milica

